

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

TUTUNUN ALMA BAĞI

GLOBAL ENVIRONMENT FACILITY
INVESTING IN OUR PLANET

TUTUNUN ALMA BAĐI

Müellif

Birim Mor

Bedii t esvir

Cansu Din 

Required citation:

Mor, B. 2022. *Tütünün alma bağı*. Ankara, FAO.

The designations employed and the presentation of material in this information product do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of the Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) concerning the legal or development status of any country, territory, city or area or of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries. The mention of specific companies or products of manufacturers, whether or not these have been patented, does not imply that these have been endorsed or recommended by FAO in preference to others of a similar nature that are not mentioned.

The views expressed in this information product are those of the author(s) and do not necessarily reflect the views or policies of FAO.

© FAO, 2022

Some rights reserved. This work is made available under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 IGO licence (CC BY-NC-SA 3.0 IGO; <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/igo/legalcode>).

Under the terms of this licence, this work may be copied, redistributed and adapted for non-commercial purposes, provided that the work is appropriately cited. In any use of this work, there should be no suggestion that FAO endorses any specific organization, products or services. The use of the FAO logo is not permitted. If the work is adapted, then it must be licensed under the same or equivalent Creative Commons licence. If a translation of this work is created, it must include the following disclaimer along with the required citation: "This translation was not created by the Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). FAO is not responsible for the content or accuracy of this translation. The original [Language] edition shall be the authoritative edition."

Disputes arising under the licence that cannot be settled amicably will be resolved by mediation and arbitration as described in Article 8 of the licence except as otherwise provided herein. The applicable mediation rules will be the mediation rules of the World Intellectual Property Organization <http://www.wipo.int/amc/en/mediation/rules> and any arbitration will be conducted in accordance with the Arbitration Rules of the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL).

Third-party materials. Users wishing to reuse material from this work that is attributed to a third party, such as tables, figures or images, are responsible for determining whether permission is needed for that reuse and for obtaining permission from the copyright holder. The risk of claims resulting from infringement of any third-party-owned component in the work rests solely with the user.

Sales, rights and licensing. FAO information products are available on the FAO website (www.fao.org/publications) and can be purchased through publications-sales@fao.org. Requests for commercial use should be submitted via: www.fao.org/contact-us/licence-request. Queries regarding rights and licensing should be submitted to: copyright@fao.org.

Illustrated and designed by: ©Cansu Dinç

Yeganə planetimiz üçün...

Tutunun Alma Bağı

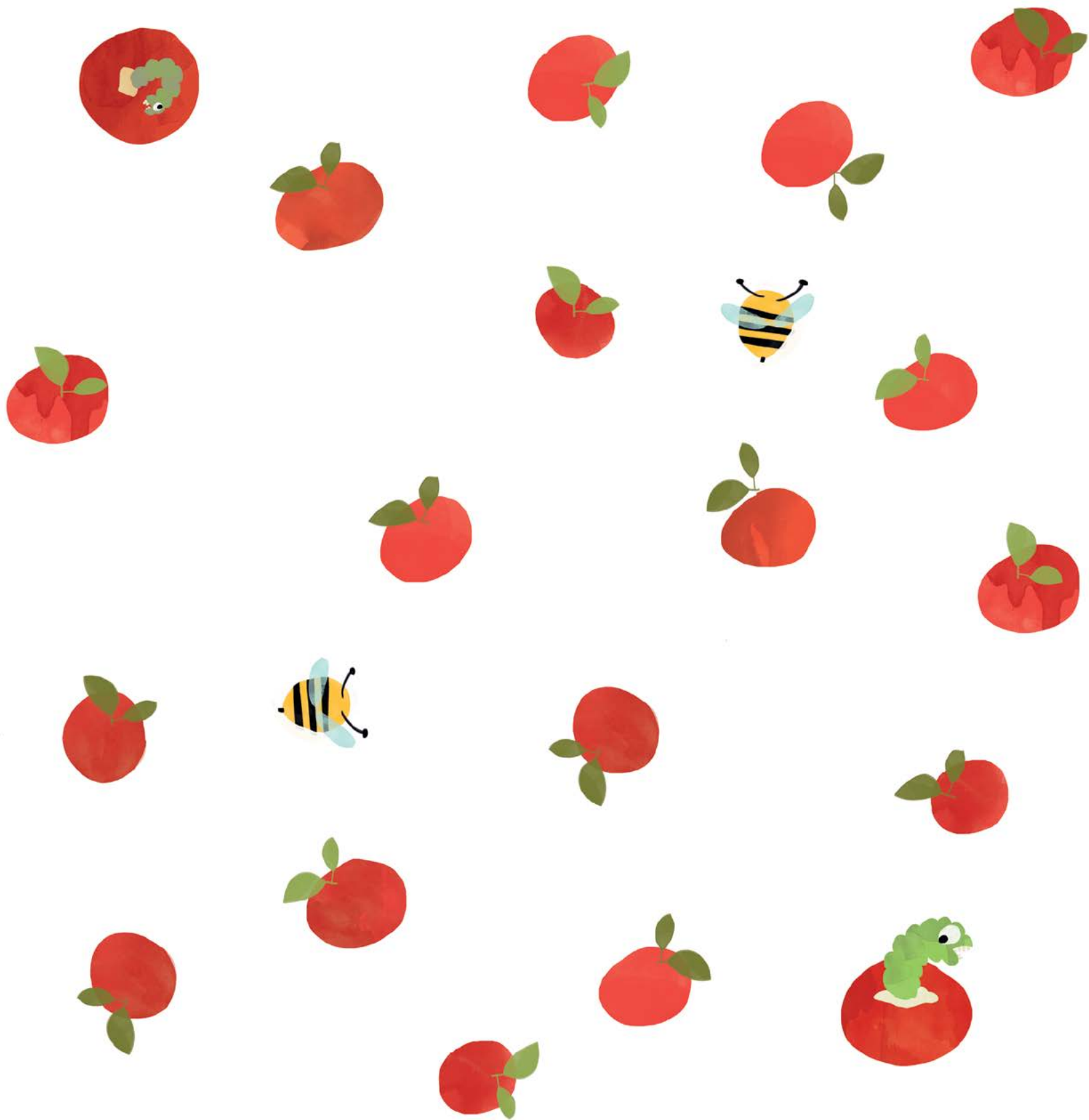
Müəllif: Birim Mor

Redaktor: Dilşah Özdiç

Bədii təsvir və dizayn: Cansu Diç

Davamlı dəstəklərinə görə Tania Santivanez, Stephan Robinson və Zsuzsanna Kresztse xüsusi təşəkkürlərimizi bildiririk.

Səncə bunlar kimdir?

Arılar Zizi və Zuzu

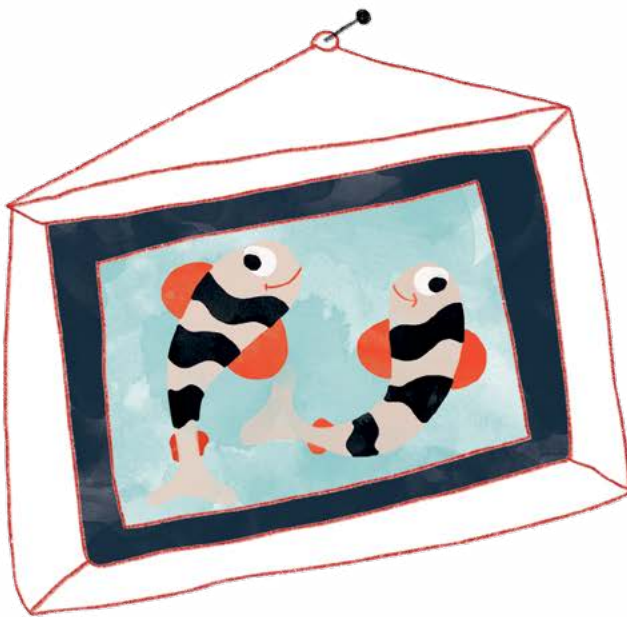
Arılar bal hazırladığına görə tanınır, lakin onların daha mühüm vəzifələri var: onlar balanslaşdırılmış ekosistemin tozlandırıcılarıdır, bununla bərabər, biomüxtəlifliyin və qida istehsalının qorunmasında da yardımçı olurlar!

Arılar polenləri (çiçək tozu) bir çiçəkdən digərinə daşdığı üçün meyvələr və toxumlar böyüyüb yetişir. Arılar və digər tozlandırıcı canlılar olmasaydı, bir çox ağaclar və bitkilər meyvə verə bilməzdi. Arıların belə mühüm vəzifəsinin olmasına baxmayaraq, bütün dünya üzrə kənd təsərrüfatında istifadə edilən aqrotexniki vasitələr səbəbindən təhlükə altındadırlar.

Dovşan Pambıq

Yoxsa bunun dovşan olduğunu düşününüz? Əslində, Pambıq, dovşana bənzəsə də, dovşan deyil, gəmiricilər ailəsinin üzvüdür. Dostumuz Pambıq təxminən yumruq boydadır və tullanmağı çox yaxşı bacarır. Bu dovşanın uzun qulaqları isti havalarda bədənini sərin saxlayır. İnanmayacaqsınız, amma bu dovşanlar su içməz! Bənzərsiz bədənə sayəsində səhra kimi çox isti yerlərdə asanlıqla yaşaya bilər. Lakin kənd təsərrüfatında təbii tarazlığa mənfi təsir göstərən aqrokimyəvi maddələrdən istifadə olunduğu üçün hazırda təbiətdə dəyərli dostlarımızın sayı getdikcə azalır.

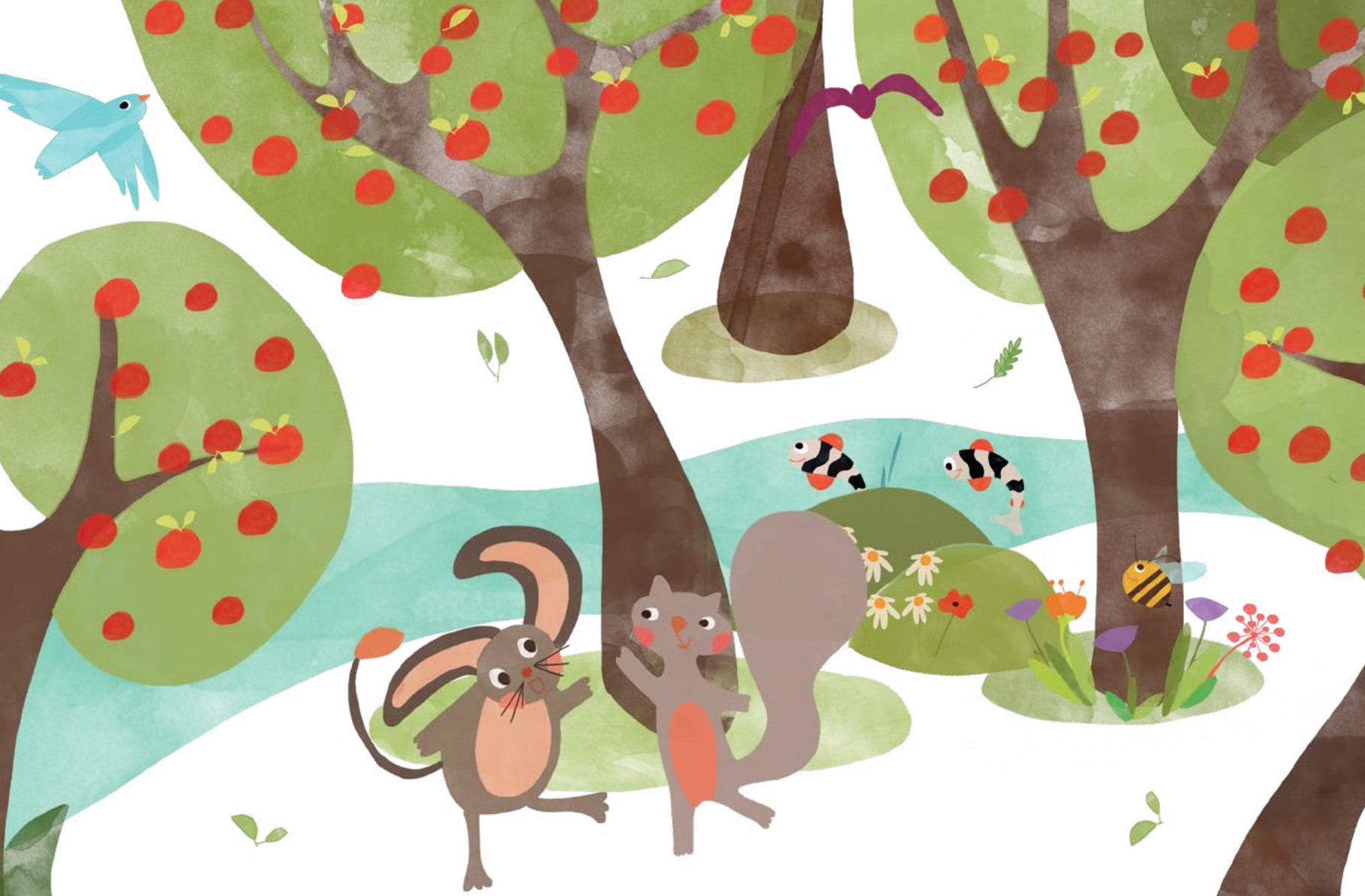

Zebra balıqları Mərcan və Muncuq

Aqrokimyəvi maddələr suyu çirkləndirir, mürdarlayır, orada yaşayan canlıları təhlükə altına alır. Su ekosisteminin təbii tarazlığı pozulur.

Bütün balıqlar aqrokimyəvi maddələrdən olduqca pis şəkildə təsirlənir. Eynilə, zebra balığı kimi! Mərcan və Muncuq zebra balıqları kənd təsərrüfatının çirklənməsindən təsirlənən bütün su canlılarını təmsil etmək üçün hekayəmizə dəvət edildi.

Tutunun alma bağı parlaq, sulu qırmızı almaların yetişdiyi və rəngarəng güllərin çiçək açdığı gözəl bir yer idi. Orada yaşayan bütün canlılar oynayaraq, nəğmə oxuyaraq və rəqs edərək əylənirdilər. Gülüş səsləri qonşu bağlarda eşidilirdi.

Arı Zizi, bütün digər canlılar kimi, bu yeri çox sevirdi. Şirəli qırmızı almalar o qədər parlaq idi ki, ətrafda uçuşarkən az qala onun gözünü kor edəcəkdı. Meyvə bağına gələndə həmişə ən xoş ətirli güllərə qonar, orada yaşayan dostları ilə oynayırdı. Dostu balaca dovşan Pambıq, hər gün səhər qaçışa başlayırdı. Zizi onun yanına uçar və qulağına yavaşca vızıldayırdı: “Ey, Pambıq! Pambıq! Sabahın xeyir!”

Çox vaxt Pambıq onu eşitmirdi və sürətlə yoluna davam edirdi.

Pambyğın bütün ailesi burada yaşayırdı.
Anası xanım Pemi, atası cənab Pami, bacısı Pimi
və böyük qardaşı Pomi birgə yaşayırdılar.
Bacı-qardaş dovşanlar tullanmağı və gizlənqaç
oynamağı sevirdilər. Bəzən Pambyq parlaq almalar
dakı əksindən o qədər diqqəti yayınırdı ki, gizlənməyi unudurdu!
Onda Pambyq fürsətdən istifadə edərək qardaşının arxasınca
qaçıb onu tuturdu. Pimi sadəcə qardaşlarına baxıb gülürdü.

Zizi biğciqlarını yuxarı qaldıraraq çiçəklərə baxarkən, əkiz zebra balıqlarının hoppanıb çaya sıçradığını gördü. "Salam Muncuq! Salam Mərcan!" deyərək onları sevinclə qarşıladi.

"Salam Zizi! Gəl bizimlə oyna!" çağırıldı.

"Əvvəlcə bütün çiçəkləri dolaşmalıyam!

Aman Allahım, gör, nə qədər çox var. Mən sonra qayıdacağam!"

Zebra balığı ailəsi bağların arasından şırıl-şırıl axan çayda yaşayırdı. Dərin mavi su bir çox gözəl balıqların evi idi və burada səfa sürürdülər. Zizi bütün çiçəklər üzərində gəzib dolaşarkən ara verir və bərraq saf sudan bir qurtum almaq üçün çayda dayanırdı. O, şırıltını o qədər çox sevirdi ki, oxumağa başladı: "Gözəl dərin mavi çay! Yel əsdikcə yellənən ağaclar! Sulu qırmızı alma! Salam! Salam! Salam!" Yaxınlıqdakı bütün canlılar buna qoşuldu.

Bir gün Tutu hmiŒ olduęu kimi alma aęaclarını görməyə getdi.

“Sabahınız xeyir, mənim parlaę, Œirli qırmızı almalarım.”

Lakin o, szlerini bitirən kimi qıŒqırmaęa baŒladı:

“HANI MƏNİM ALMALARIM! ONLAR YOXA ÇIXIBLAR!”

Pambıq, Pimi və Pomi yaxınlıqda oynayırdılar və qışqırıq səsinə eşidəndə donub qaldılar.

Tutunun gözəl almaları yoxa çıxıb!

Muncuq və Mərcan ağaclara baxmaq üçün sudan

sıçradılar, lakin bu, doğru idi. Tutunun gözəl almaları yoxa çıxmışdı!

Tutu çaresiz şekilde bütün bağı yoxladı.

“Ola bilməz! Bu dəhşətdir. Sulu, şirəli qırmızı almalarım yoxdu!

BUNU KİM EDƏ BİLƏRDİ?”

Elə bu zaman balaca bir qurdcığaz budağın üstündən süründü, ağzını açdı və parlaq, şirəli qırmızı almadan böyük bir dişlək aldı.

Tutu onu gördü və qəzəbləndi.

“Deməli, mənim bütün almalarımı yeyən siz idiniz! Özü də heç bir izn olmadan!

DƏRHAL BAĞIMDAN ÇIXINI!”

XURT XURT

XART

XART

XURT

XURT

Balaca qurdcuq Tutunu eşitməmiş kimi davranaraq yeməyinə davam etdi.

Bunun heç bir önəmi yox idi, çünki təkçə o deyildi.

Digər almaları dişləyən bir çox başqa qurdcuqlar var idi.

“Yox! Yox! Mən sənə almalarımı yeməyə imkan verə bilmərəm!”

Lakin qurdcuqlar Tutuya məhəl qoymayaraq almaları yeməyə davam etdilər.

XURT

XART

XART

XURT

XURT

XART

“Üzərinizə xüsusi toz səpəcəm!

Bundan belə, bir daha mənim almalarımı yeyə bilməyəcəksiniz!”

Tutu bunları deyərək tez meyvə bağından çıxdı.

XART

XURT

XART

Tutu böyük bir bidon gətirdi və onu qurduqlara tərəf tutaraq qışqırdı:

“PARLAQ, SULU QIRMIZI ALMALARIMI SIZIN YEMƏYİNİZƏ İMKAN VERƏ BİLMƏRƏMİ!”

Ağaclara toz püskürtməyə başladı.

“PSSSSSSSS! PSSSSSS!”

Tozdan qurtulan qurduqlar alma ağaclarının qabığında gizlənsələr də, bağdan çıxmadılar. Bütün digər canlılar tüstüdən çox qorxurdular. Xanım Pemi və cənab Pami təlaşlanaraq uşaqlarını evə çağırıdılar.

“Pambiq, hara gedirsən?” Pambiq qaçarkən Zizi təəccüblə soruşdu.

“Biz Tutunun hər yerə səpdiyi tozdan qaçırıq!” Pambiq izah etdi. “Daha burada qala bilmərik.”

“Bəs niyə?” Zizi soruşdu.

“Tüstü hər şeyi korlayır. Oyun yerimizi və yeməklərimizi xarab edir.

Hətta evimizi də çirkləndirir, odur ki, daha burada yaşaya bilmərik”, – Pambiq kədərli halda söylədi. Zizi qulaqlarına inana bilmədi. O, narahat olmağa başladı.

Çiçəkləri belə dolaşmadan birbaşa evə getdi.

Ertəsi gün Tutu bağıçasına baxmaq üçün gələndə az qala dilini udacaqdı.

Tutu ətrafa baxarkən çaşıb qalmışdı.

Səs eşidən kimi yerindən sıçradı.

Sonra onun Zizi olduğunu anladı.

“Daha dumanlı tozu çiləmə!” deyə yalvarırdı.

“Niyə etməməliyəm? Bütün gözəl almalarım hədəf oldu!

Mənə o qurdlardan qurtulmaq üçün bu toz lazımdır!” Tutu izah etdi.

“Ancaq heç bir işə yaramır!” Zizi. söylədi “Bu, hər şeyi daha da pisləşdirir!

Görmürsən? İndi burada daha çox qurd var!”

Tutu bütün alma ağaclarına bir-bir baxdı və buna
inana bilmədi, daha çox qurdcuqlar var idi!
“AAAAA! Bəsdir artıq! Almalarımından əl çəkin!”
deyərək qurdlara qışqırsa da heç biri ona fikir vermədi.
Onlar daha da güclənirdilər və sanki hər an daha da çox olurdular.
Tutu nə edəcəyini düşündü.
“Aha! Məndə var!
Onlar burdan getməlidir!” söylədi və təlaşla evə qayıtdı.
Zizinin söylədiyi hər şeyi unutdu.

Tutu daha b6y6k bidon ile meyv6 bađında gezd6.
ŖuŖe o q6d6r b6y6k idi ki, az qala 6lind6n yer6 d6Ŗec6kdi.
Yanından 6t6b keđdiyi h6r ađaca bol-bol toz p6sk6rd6rd6

A large, stylized graphic of the letters 'PSSS' in a dark blue, rounded, sans-serif font. The letters are arranged in two rows: 'P' and 'S' on the top row, and 'S' and 'S' on the bottom row. The background is a light beige watercolor wash with darker brownish tones, suggesting a natural or organic theme. The overall composition is centered and occupies most of the frame.

PSSS

A small, circular watercolor wash in shades of beige and brown, located in the bottom right corner. It contains the letters 'PSSS' in a dark blue, rounded, sans-serif font, matching the style of the larger graphic above.

PSSS

Bir vaxtlar parlayan çay indi o qədər bulanıq idi ki,
suyu görmək çətin idi.

Bu zaman zebra baliğı ailəsi yığışib getməyə hazırlaşırdı.

Zizi Muncuq və Mərcanın yanına uçdu.

“Nə olub? Hara gedirsiniz?” – deyə soruşdu.

Mərcan və Muncuq qəzəblənərək eyni anda söylədilər:

“Tutu olduqca çox püskürdü. Çay artıq çox çirklidir!

Daha təmiz su tapmaq üçün getməliyik”.

Zizi kədərlandı və çaşbaş qaldı.

Bu qədər qısa müddətdə Tutunun bağında nə baş vermişdi?

Bütün gözəl çiçəklər, parlaq, sulu qırmızı almalar və

bütün şən dostları getmişdi!

Tutu o qədər çox toz püskürtmüşdü ki, ertəsi gün oyananda qurdcuqların gedəcəyinə əmin idi.

“Nəhayət parlaq, sulu qırmızı almalarım qovuşacam!”

Lakin bağda dəhşətli sürpriz onu gözləyirdi.

Qurdcuqlar tozdan qətiyyən təsirlənməmişdi. Hər ağacın hər bir tərəfi qurdcuqlarla bürünmüşdü! Tutu püskürtdüyü tozun niyə işə yaramadığını anlamadı.

“AAAAAH! OLA BİLMƏZİ KÖMƏK EDİN!”

Qışqırmağa başladı.

Dovşanlar, arılar, dələlər, qurdcuqlar, zebra balığı və bir çox başqa canlılar bağı tərk etmişdilər.

Tutunun bağı artıq əyləncəli deyildi.

Zizi qəmgin halda solmuş çiçəyin üstündə
oturmuşdu ki, kiminsə onu səslədiyini eşitdi.
“Hey! Zizi!”

Bu, arı Zuzu idi. O, bir çox sərgüzeştlərindən birindən təzəcə qayıtmışdı və qayıdanda ilk dayandığı yer Tutunun alma bağı idi. Lakin birdən onun vızıltısı kəsildi və gözləri yaşla doldu. "Burda nə baş verir? Bütün gözəl çiçəklərə nə oldu?" deyə Zuzu soruşdu və Zizinin cavab verməsini gözlədi.

Zizi nə deyəcəyini bilmirdi. Çox pərişan idi.

“Tutu meyvə bağçasında almalarını yeyən qurdlardan xilas olmaq üçün tozdan istifadə etdi.

O, hər gün bir az daha artıq toz püskürtməyə davam etdi və indi...”

o, sözünü bitirməmiş Zuzu bərkdən qışqırdı.

“Nə? Dumanlı tozdur? Mən o tozu bilirəm!

BU TƏHLÜKƏLİ KİMYƏVİ MADDƏDİR! SAĞLAMLIĞIMIZ ÜÇÜN ZƏRƏRLİDİR!

Əgər biğciqlarımıza dəysə, uça bilmərik! Qanadlarımıza düşsə, hərəkət edə bilmərik!

Onsuz da birçə dənə də olsa rəngli çiçək tapa bilmirik! Bu tozdan qəbul etsək,

daha oxuya bilmərik! Bir daha vızıldağa bilmərik!

Qaç, Zizi! Biz buradan uzaqlaşmalıyıq!”

Zuzu bağıdan uzaqlaşmaq üçün uçarkən, Zizi onun arxasınca qışqırdı.

“Hey! Zuzu! Meyvə bağıni xilas etməliyik!

Biz bunu belə qoya bilmərik! Burda qalmalıyıq! Bir yolu olmalıdır!”

Zuzu dönüb Ziziya təəccüblə baxaraq:

“Əslində, haqlısan! Düşünürəm ki, mən bir yol bilirəm!” dedi.

Zizi Zuzunu sevincək qucaqladı

Zuzu sözbəsöz izah edərkən Zizi diqqətlə qulaq asırdı.

“Sərgüzəştlərimin birində orqanik alma bağında idim. Səncə, nə gördüm?”

Ağacların budaqlarına kiçik ətir şüşələri bağlamışdılar!”

“Niyə?”

“Geniş tüstü yaratmaq üçün!”

“Pis qoxusu vardı?” Zizi soruşdu.

“Yox, yox! Heç bir pis qoxu yox idi və bağda yaşayanlara heç bir zərər vermirdi”,

- deyə Zuzu izah etdi.

“Bəs nə işə yararır?” Zizi soruşdu.

“Almalara zərər verən qurdcuqları çaşbaş salır.

Dumanın içində qalan qurdcuqlar çaş-baş qalır və hansı fəsil olduğunu bilmirlər.

Onlar qışın gəldiyini düşünməyə başlayır və qış yuxusuna getmək üçün evlərinə qayıdırlar.

Və almalara zərər vermirlər. Meyvə bağı da qurtulmuş olur!”

“Qurdcuqlar gedir, almalar isə qalır! URA! URA!”

Zizi yenice uydurduğu mahnını oxuyaraq şənləndi.

Zizi birbaşa Tutunun evinə uçaraq qapını döyəclədi.

“Tutu! Tutu!” deyə qışqırdı.

“Zizi! Sən haqlı idin. Bu toz heç bir işə yaramır.

Hər gün daha çox qurdlar ortaya çıxır. Mən bundan istifadə etməməliydim”.

Zizi təlaşlı halda danışmağa başladı: “Bir yol var...”

Lakin Tutu onun sözünü kəsdi: “Mənim bağım daha əyləncəli deyil!

Mənim almalarım artıq sulu və qırmızı deyil!

Bütün canlılar tozdan qaçırırlar”.

Zizi bacardığı qədər ucadan danışdı ki, Tutu onu eşitsin.

“Tutu! Tutu! Mənə qulaq as, Tutu! Meyvə bağını xilas etməyin bir yolu var.

Biz hər şeyi düzəldə bilərik!”

Zizi, qurdların qış yuxusuna getməsinə səbəb olan qoxudan bir neçə şüşə gətirmişdi.

“Biz bu qoxu şüşələrini bütün ağacların budaqlarına bağlayırıq, olarmı Tutu?”

Sonra qurdlar qoxunu duyduqda, qış yuxusuna getmək üçün evlərinə qayıdılar!”

“ONDA GƏL SINAYAQ!” - deyə Tutu həyəcanla yerindən sıçradı.

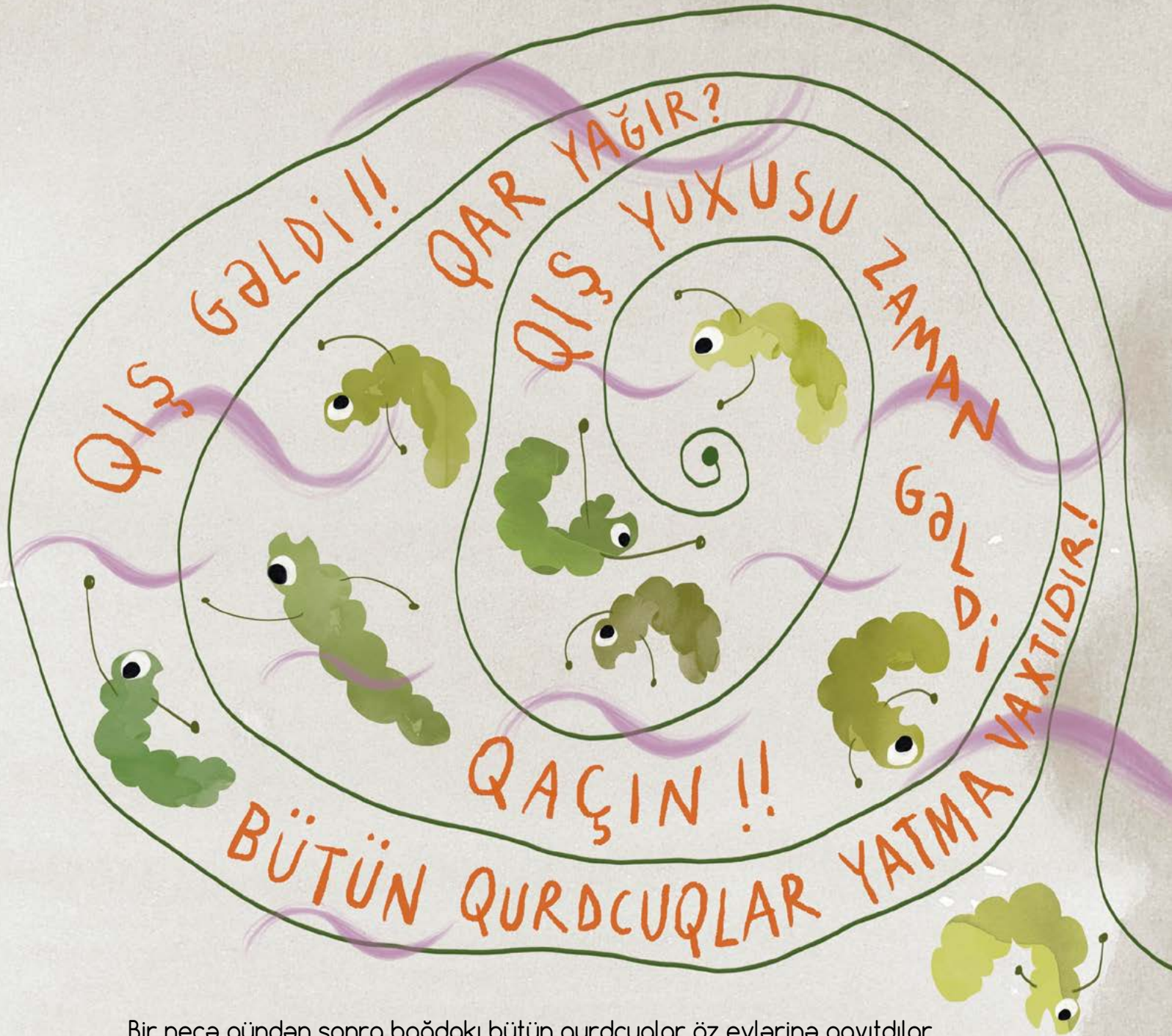

Tutu, kiçik qoxu şüşələrini bağdakı bütün ağacların budaqlarına bağladı.

Qurduqlar qəflətən çəşbaş qaldılar və qoxudan sərşəmlədilər.

Sonra isə çaxnaşma içində hər tərəfə qaçmağa başladılar.

Bir neçə gündən sonra bağdakı bütün qurduqlar öz evlərinə qayıtdılar.

Dumanlı tozun təsiri bitdikdən sonra bağı yenidən canlanmağa başladı. Zizi ətrafda vızıldaır, zümzümə edərək gözəl çiçəklərdən hansının üzərinə qonacağına dair qərar verməyə çalışırdı. Pambıq qardaşı və bacısı ilə birgə piknikdə idi. Onlar cənab Paminin kök tortunu yemək üçün növbəyə düzülərkən, xanım Pemi isə ağaca söykənib mürgüləyirdi.

Muncuq və Mərcan çayda suya atılıb düşürdülər.
Zizi şəffaf təmiz su içən zaman sıçradılar.
Zizi suda öz əksini görəndə gülümsədi.
Onun biğciqları ıslanıb sallanırdı.
Muncuq və Mərcan da onunla bərabər gülüşürdülər.

Çiçeklenen bağı organik meyve bağına çevrilmişti.

“Necə gözəl və böyük bağı var!” Tutu qürurla söylədi.

Tutu, baş verənlərə və öyrəndiyi hər şeye görə minnətdar idi.

Yeri gəlmişkən, Tutunun Organik Alma Bağına gəlsəniz, Zizi, Pambıq,

Muncuq və Mərcan əkizlərinə “Salam” verməyi unutmayın.

Görəsən, Zuzu haradadır?

Şübhəsiz, başqa bir macərəyə yola düşüb.

Hörmətli Valideynlər və Müəllimlər,

Sıradan kənd təsərrüfatı istehsalında (yediymiz qidaların əksəriyyəti) bitki xəstəlikləri və zərərvericiləri ilə mübarizədə ən çox istifadə edilən üsul pestisidlərin istifadəsidir. Bununla belə, zəhərli pestisidlərin geniş, intensiv və sui-istifadəsi ekosistemdə tarazlığın pozulmasına səbəb olmuşdur. Su və torpaq çirklənmiş, torpaq daha az məhsuldar olmuşdur. Pestisidlərin hədəflənməmiş orqanizmlərə, kənd təsərrüfatı istehsalında zəruri faydalı orqanizmlərə və pestisidlərlə işlənmiş qidaları istehlak edən heyvanlara da mənfi təsirləri var. Pestisidlərin həm istehsalçılar, həm də istehlakçılar üçün kəskin və xroniki sağlamlıq problemlərinə səbəb olduğu elmi baxımdan sübut edilmişdir.

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatının (FAO) statistikalarına əsasən, 1990-cı illərdə istifadə edilən pestisidlərin miqdarı ilə 2010-cu illərdə istifadə olunan pestisidlərin miqdarını müqayisə etdikdə, 50 faizdən yuxarı artım müşahidə edilmişdir. Bu artımın səbəblərindən biri də xəstəlik və zərərvericilərin pestisidlərə qarşı davamlılığının yüksəlməsidir. Nəticədə, istehsalçılar hər il əvvəlki ilə nisbətən daha çox pestisidlərdən istifadə edirlər.

Bununla belə, pestisidlərdən istifadə etmədən və ya minimum istifadə ilə istehsal mümkündür. Ekoloji cəhətdən sağlam kənd təsərrüfatı istehsalı zərərvericilərə qarşı ümumi mübarizə, üzvi əkinçilik və aqroekoloji istehsal kimi yanaşmalar vasitəsilə həyata keçirilə bilər. Məsələn, Tutu almalarını qurduqlardan qorumaq üçün getdikcə daha çox pestisidlərdən istifadə edir. Daha çox pestisidlərdən istifadə olunduqca qurduqlar müqavimət yaradır və pestisidlərə daha yaxşı müqavimət göstərir və meyvə bağı məhv olur. Feromonlar qurduqların çoxalmasını dayandırmaq üçün istifadə edilə bilər. Feromonlar sayəsində almalar zədələnmir. Qurduqlardan qurtulmaq üçün nəzərdə tutulan bu üsul təbiətə və insan sağlamlığına heç bir zərər vermədiyini ifadə edir.

Uşaqlarımıza sağlam qida vermək və planetimizi davamlı saxlamaq üçün hamımızın etməli olduğumuz şeylər var. Ən vacib şeylərdən biri də üzvi əkinçiliyi dəstəkləməkdir! Unutmayın, təbiət üçün yaxşı olan bizim üçün də yaxşıdır!

GEF/FAO-nun “Merkəzi Asiya ölkələrində və Türkiyədə Pestisidlərin Müddətinin İdarə Edilməsi və Davamlı Üzvi Çirkləndiricilərə qarşı Pestisidlərin Utilizasiyası” layihəsi POP-pestisidlərin utilizasiyası və pestisidlərin düzgün şəkildə idarə edilməsi potensialının gücləndirilməsi məqsədi daşıyır. Gələcəkdə bahalı utilizasiyaya ehtiyacı olan köhnə aqrokimyəvi maddələrin yenidən yığılmasının qarşısını almaq və qlobal səviyyədə pestisidlərdən istifadənin miqdarını azaltmaq üçün FAO “Saxla və Böyüt” paradigması vasitəsilə davamlı və ekosistemə əsaslanan məhsul istehsalını təşviq edir. Bu baxımdan, sözügedən layihə pestisidlərin istifadəsini azaltmaq və aradan qaldırmaq üçün İntegrasiya edilmiş Zərərverici İdarəetmə və ya üzvi əkinçilik kimi təcrübələrə xüsusi önəm verir. Amma real dəyişiklik üçün ən mühüm element, cəmiyyətdə bu məsələlərlə bağlı məlumatlılığı artırmaqdır.

BMT Baş Assambleyası, meyvə və tərəvəz istehsalında kimyəvi çirklənmə ilə bağlı qida təhlükəsizliyi riskləri barədə istehlakçıları məlumatlandırarkən daha çox meyvə və tərəvəz istehlakının qida və sağlamlıq faydaları barədə məlumatlılığı artırmaq üçün 2021-ci il Beynəlxalq Meyvə və Tərəvəz İli (İYFV) elan etdi. Bu baxımdan, bu kitab sadəcə GEF/FAO layihəsinin məqsədlərinə deyil, İYFV-nin məqsədlərinə töhfə vermək üçün də hazırlanmış və çap edilmişdir.

FAO çərçivəsində bütün integrasiya olunmuş və kollektiv səylər məhsuldarlığı artırmaq, qidalanmanı və ətraf mühiti yaxşılaşdırmaq, bütün insanların həyatını yaxşılaşdırmaq üçün qida sistemlərimizi daha davamlı, əhatəli və davamlı olmağa çevirmək məqsədi daşıyır.

“Merkəzi Asiya ölkələrində və Türkiyədə Pestisidlərin Müddətinin İdarə Edilməsi və POP Pestisidlərinin Utilizasiyası” barədə ətraflı məlumat üçün aşağıdakı QR Kodunu skan edin.

Birim Mor

1984-cü ildə Türkiyənin Ankara şəhərində anadan olub. Orta Şərq Texniki Universitetinin Şəhər və Regional Planlaşdırma fakültəsini bitirmişdir. O, İsveç Kənd Təsərrüfatı Elmləri Universitetində Ətraf Mühitlə Əlaqə və İdarəetmə üzrə Magistr dərəcəsi qazanmış və Dublin Trinitı Kollecinə Ətraf Mühit Elmləri üzrə Jean Monnet Təqaüdçüsü kimi ikinci magistr dərəcəsinə tamamlamışdır. 2018-ci ildə Al Gore tərəfindən "İqlim Reallığı Layihəsi" çərçivəsində keçirilən "İqlim Reallığı üzrə Liderlik Korpusu" təlimində Birim iştirak etmişdir. Türkiyənin Kənd Təsərrüfatı və Meşə Nazirliyində ekspert vəzifəsində çalışmışdır. O, 2017-ci ildən etibarən FAO-da işləyir. Birimin bir sıra yazıları rəqəmsal platformalarda dərc olunmuşdur. O, uşaqların ətraf mühit və davamlılığı barədə məlumatlılığını artırmaq istəyir.

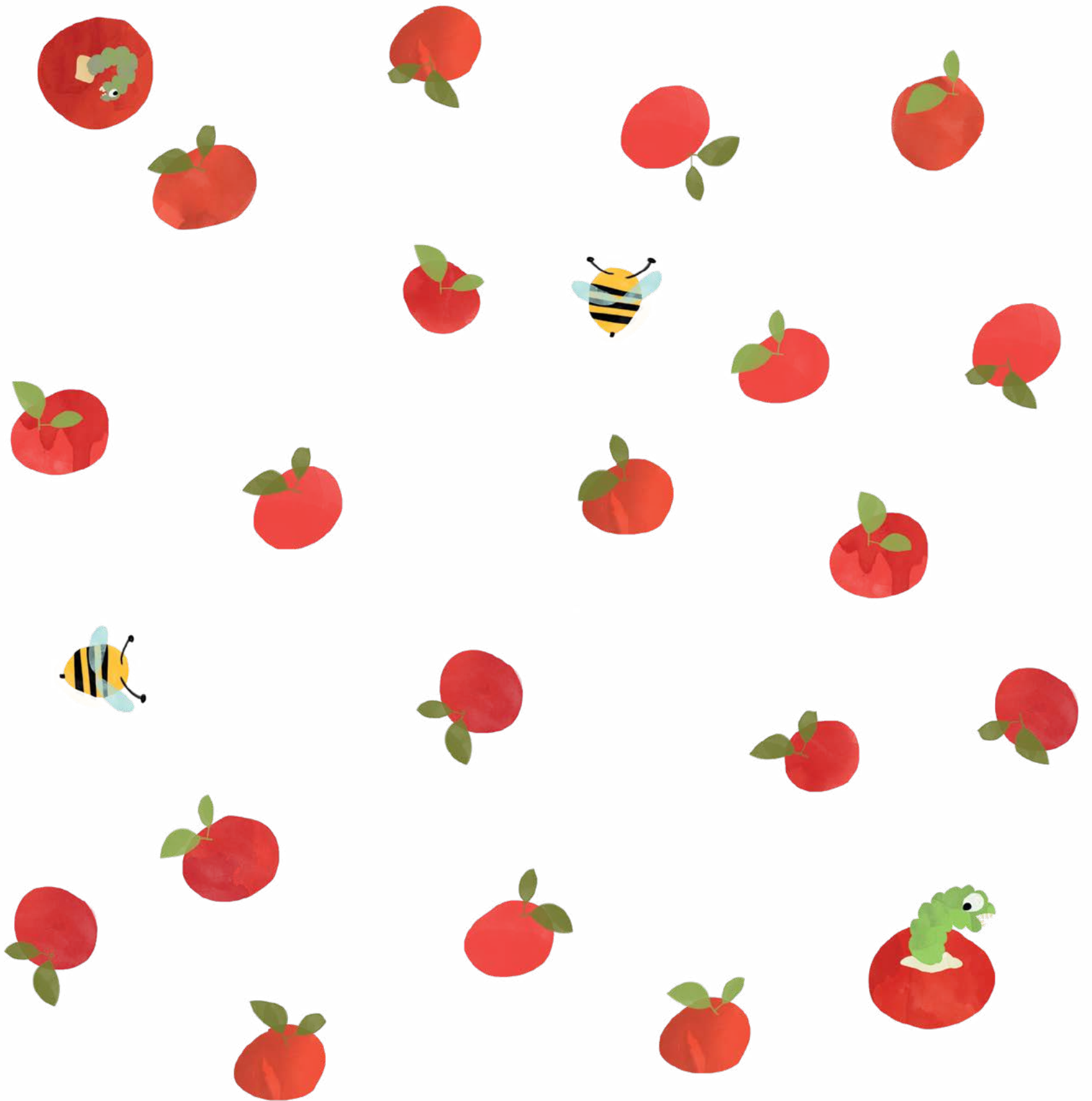

Cansu Dinç

1991-ci ildə Türkiyənin Amasya şəhərində anadan olub. Qazi Universitetinin memarlıq fakültəsini bitirmişdir. Dörd il memarlıq sahəsində çalışdıqdan sonra 2019-cu ildə müstəqil illüstrator və dizayner kimi işləməyə başlamış və müxtəlif layihələrdə əməkdaşlıq etmişdir. Cansu, fərqli perspektivlərə işlərində yer ayırmağı, personajlarını tərtib edərkən uşaq kimi düşünməyi və real səhnələrdəki eskizləri gizli saxlamağı xoşlayır. Bu günlərdə o, uşaq kitablarını təsvir edir, şəhər və utopiya anlayışı haqqında seriallar hazırlayır; müxtəlif sərgilərdə iştirak edir; hər zaman rəsm çəkir və xəyal qurur.

Tutu bağındakı sulu qırmızı almaları qurdcuqlardan qorumaq istəyir,
lakin nə etsə də, heç nə alınmır.

Tütünün bağı yox olmaq üzrə olduğu bir vaxtda vəziyyətdən çox
üzülən arı Zizi Tutuya kömək etmək qərarına gəlir.

Sizcə, Zizi Tütünün alma bağını qurdcuqlardan xilas edə biləcəkmı?